

NATIONELLT RAMVERK FÖR VANDRINGSLEDER - Svårighetsgradering

I samverkan med Regionala Nätverket, Pilgrimsleder, Lantmäteriet, Svenska Turistföreningen, Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, Naturturismföretagen, Låglandslederna, LRF, mfl.

Det här vill vi bidra till:

- Åstadkomma en gemensam linje beträffande information och svårighetsgradering för Sveriges låglandsleder så att besökarna på egen hand kan skapa sig en rättvis bild av vilka förhållanden som gäller för respektive led eller etapp.
- En gemensam svårighetsgradering underlättar planeringsfasen för besökarna och är till stor hjälp vid urvalet av vandringsleder inför ett besök. Såväl för de lokala och regionala vandrarna som för de nationella och internationella gästerna.
- För de aktörer inom besöksnäringen som producerar olika vandringsprodukter underlättas verksamheten av att efterfrågad information finns tillgänglig hos den aktör som tillhandahåller arenan.

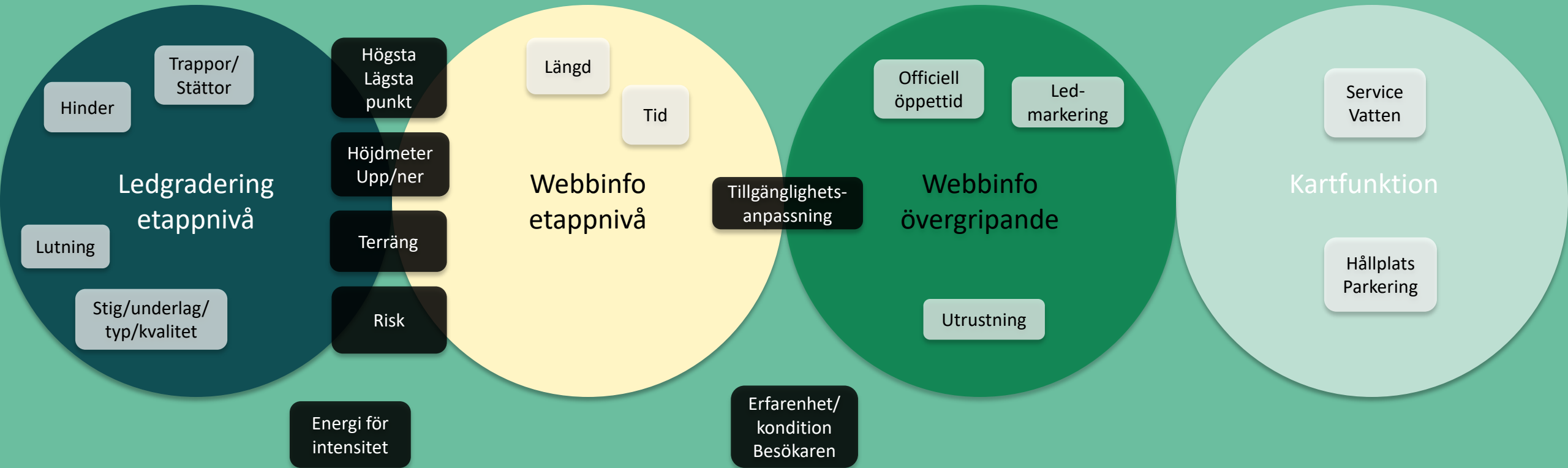

Bra att veta

- Modellen för gradering har tagits fram av en fördjupningsgrupp inom det nationella ramverket för vandringsleder bestående av representanter från Bergslagsleden, Skåneleden, Smålandsleden och Västkuststiftelsen.
- Desk research nationellt och internationellt har genomförts.
- Nätverket för låglandsleder och andra etablerade ledaktörer har bidragit till innehållet.
- Grundar sig på de nationella kvalitetskriterierna.
- Avser låglandsleder utanför det statliga systemet av fjälleder.
- Bidrar till säkerhet för besökarna, d.v.s. förväntningar = realistisk bild av verkligheten där ute.
- För att inte ge fel signaler till internationella besökare = vi undviker **svart** färg som signalerar klättring på bergsled för många européer.
- Det som är svårt för en besökare är lätt för en annan = vi undviker kategorisering lätt-svårt.

Faktorer som kan påverka en besökares val av led och exempel på var dessa kan hanteras:

Kompletterande information till svårighetsgraderingen

Nedan (bild 6-13) beskrivs information som bör finnas tillgänglig för besökarna på ledens webbplats, men som inte innefattas i själva svårighetsgraderingen.

Beskrivning

Webbinfo etapp- el övergripande nivå (dagsled)

- Kortare beskrivning av vad som kännetecknar ledavsnittet avseende landskapstyp samt natur- och kulturvärden
- Inkludera eventuella service-USP:ar
- Om motiverat: poängtera svårighetsavvikelser t.ex. Vid Landsberget förekommer en brant passage
- Om motiverat: poängtera avsaknad av dricksvattenpost
- Ange om betesdjur kan förekomma
- Ange om leden rekommenderas för barnvagn
- Redovisa fördelning underlagstyp asfaltsväg-grusväg-naturstig

Service

Kartfunktion

- Tillgång dricksvatten, toalett, parkering, hållplats, boende, lägerplats, livsmedel och matsservering

Webbinfo övergripande

- Information handhavande dricksvatten
- Information om vad besökaren behöver ta reda på innan vandringen genomförs (tillgång dricksvatten, proviantering, typ av övernattning vilket alla påverkar utrustningsnivå/vad som behöver bäras med)

Säkerhet

Webbinfo övergripande

- Mobiltäckning, håll dig torr-varm-mätt, väder, vilda djur, jakt, när kontrolleras leden ("öppetid") och praktiska råd om eldning. Tipsa om appen Brandrisk Ute för aktuell status om eldningsförbud alternativt länka till:

<https://www.krisinformation.se/detta-kan-handa/gras--och-skogsbrand/eldningsforbud>

Webbinfo etappnivå

- LEDSTATUS: Ingen anmärkning rapporterad (standardläge). Nyttjas för att indikera tillfälliga avvikelser t.ex. Stormskada, översvämning eller ledomdragning.

Ledmarkering

Webbinfo övergripande

- Hur ser ledens markeringar och skyltar ut som besökaren ska följa?
- Följ riktlinjerna i det nationella ramverket

Tillgänglighet för besökare med funktionsnedsättning

Webbinfo övergripande

- Sammanställning av ledens anpassade sträckor

Webbinfo etappnivå

- Genomgående offentliga markägare som genomfört anpassningar = Länka till aktuell webbplats hos ansvarig organisation t.ex. Nationalpark eller stiftelse.

Kartfunktion

- Lyft gärna fram anpassade sträckor

Bakomliggande argumentation

- Mycket ovanligt att en hel etapp kan anpassas = inkludera ej i själva svårighetsgraderingen.
- Ett genomförande ställer krav på att särskilda riktlinjer följs. Samt en förvaltning med tät skötselrekvens

Längd

Webbinfo övergripande eller övergripande nivå (dagsled)

- Anges i kilometer och tiondelar där beteckningen km kan utslutas. Exempel 8,8. Om avståndet är 10 km eller längre kan tiondelarna utslutas. Exempel 18. Kortare avstånd än 1km anges i meter varvid beteckningen m ska utsättas. Exempel 800 m.

Tid

Webbinfo övergripande eller övergripande nivå (dagsled)

- Närmaste hel- eller halvtimme.
- Tidsspann snabb – långsam stryk under att det rör sig om AKTIV VANDRINGSTID
Exempel: Etapplängd 12 km tid: 3 – 4 timmar.
- Besökare ges en måttstock; normalt går du 4 km i timmen på en svensk låglandsled.
- Tips: Nyttja samma resurs för att sammanställa tidsangivelserna.
Vid provgång: Glöm ej ryggsäck på.
- Se tidsangivelsen som en indikator på en "tuffare" etapp.

Höjd

Webbinfo övergripande eller övergripande nivå (dagsled)

- Totalt antal meter uppför/nedför, +82/-116
- Högsta/lägsta punkt möh, 178/67
- Om motiverat: Höjdprofil diagram

Svårighetsgradering

- Varje faktor bedöms var för sig.
- Högsta nivån avgör etappens/ledens gradering.
- Visa gärna besökarna de bakomliggande faktorer som ligger till grund för den sammanfattande svårighetsgraderingen. Modellen kommer att ligga som mall på svenska och engelska i projektets verktyglåda och kan visas på ledens webbplats.
- Graderingen bör redovisa förhållanden aktuella under ledens officiella öppettid.

Svårighetsgradering

För besökare, sammanfattat

Jämnt och fast underlag. Genomgående flack terräng. Vandring utan behov av att ta stöd med händerna. Hinder saknas. Broar finns alltid vid passage över vattendrag.

Ojämnt och/eller mjukt underlag. Vissa nivåskillnader. Några partier kan kräva stöd med händerna för att bibehålla balansen. Passage över t.ex. lägre stättor och kortare trappor. Mindre hinder i form av t.ex. stenar och rötter. Spänger.

Löst eller halt underlag i kombination med branta partier. Tekniska partier kräver stöd med händerna. Passage över t.ex. höga stättor och längre trappor. Återkommande partier med stenar och/eller rötter. Spänger med djupare omgivande vatten.

OBS: ett eller flera av inslagen förekommer utmed etappen.

Svårighetsgradering:

Bakomliggande faktorer som ingår

Faktorer Gradering	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare
Underlag				X		
Kupering				X		
Teknisk svårighet						
Konstruktioner				X		
Hinder		X				
Vatten		X				

Underlag

Ledgradering	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare
Underlag	Jämnt och fast underlag	Asfalt eller hårdgjord grusyta dominerar med minimalt av löst material. Välldränerat. Obefintlig lutning i sidled.	Ojämnt och/eller mjukt underlag	Jord, sten, sand eller högt gräs förekommer som underlag vid minst ett tillfälle i ett sammanhängande parti på 10 m eller mer. Kraftigt lutning i sidled under ett sammanhängande parti på 10 m eller mer.	Löst eller halt underlag i kombination med branta partier	Lös grus eller mossa i sluttning med kraftig lutning eller hala klippor förekommer vid minst ett tillfälle

Kupering

Ledgradering	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare
Kupering	Genomgående flack terräng	Inga eller få nivåskillnader. Lutning enskilt parti max 12 %. Lutning = höjdskillnad/horisontell längd*100.	Vissa nivåskillnader förekommer	Varierande terräng. Mjuka backar utan branta partier. Lutning enskilt parti max 25 %.	Branta partier förekommer	Branta partier som kan uppfattas som utmanande förekommer vid minst ett tillfälle. Lutning enskilt parti mer än 25 %.

Teknisk svårighet

Ledgradering	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare
Teknisk svårighet	Vandring utan behov av att ta stöd med händerna.	Tekniska passager saknas helt. Kan i princip vandras med bägge händerna i fickorna.	Några partier kan kräva stöd med händerna för att bibehålla balansen.	Behov av att ta stöd med händerna föreligger vid minst ett tillfälle. Naturliga hinder med installationer som underlättar passagen, t.ex. handledare eller rep.	Tekniska partier som kräver stöd med händerna förekommer.	Tekniska passager som kräver stöd med händerna förekommer vid minst ett tillfälle. Naturliga hinder utan eller med hjälp av installationer som t.ex. stega eller kedja.

Konstruktioner

Ledgradering	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare
Konstruktioner	Hinder som t.ex. stättor och trappor saknas	Hinder förekommer inte alls. Självstängande grind i samma plan med en passagebredd på minst 90 cm räknas inte som hinder. Följ anvisningarna i Naturvårdsverkets publikation "Vägledning Friluftsanordningar"	Passage över t.ex. låga stättor och kortare trappor.	Förekommer vid minst ett tillfälle. Trappstätta med handledare där toppsitsens höjd ej överstiger 1 meter. För trappor max tio steg utan viloplan. Vinkelgenomgång ska kunna passeras med ryggsäck på. Gångrist. Färist med gångplanka.	Passage över t.ex. höga stättor och längre trappor.	Förekommer vid minst ett tillfälle. Trappstätta där toppsitsens höjd överstiger 1 meter. Stegstätta. För trappor mer än tio steg utan viloplan. Trånga vinkelgenomgångar. Färist utan gångplanka. Elstängsel med handtag och fäste. Förekommer stängsling ska alltid anordning som tillåter passage finnas på plats. Saknas anordning temporärt ska detta anges i ledstatusen

Hinder

Ledgradering	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare
Hinder	Hinder som t.ex. stenar och rötter saknas.	Naturliga hinder förekommer inte.	Mindre hinder i form av t.ex. stenar och rötter förekommer under enstaka partier.	Stenar eller stockar (med en bredd på max 20 cm) och/eller kraftigare rötter som INTE går att undvika förekommer vid 1-4 tillfällen i ett sammanhängande parti på 10 m eller mer.	Återkommande partier med t.ex. stenar och rötter förekommer. Större hinder som måste klivas över, t.ex. enskilda klippblock.	Stenar eller stockar (med en bredd på max 20 cm) och/eller kraftigare rötter som INTE går att undvika förekommer vid minst fem tillfällen i ett sammanhängande parti på 10 m eller mer. Större stenar eller andra naturliga hinder (med en bredd på 20 cm eller mer) som inte går att undvika förekommer vid minst ett tillfälle. Klapperstensfält och blockterräng.

Vatten

Ledgradering	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare	 Besökare	 Förvaltare
Vatten	Broar finns alltid vid passage över vattendrag.	Broanordning med kantbräda och handledare. Däckspång, ramper och plattformar. Följ anvisningarna i Naturvårdsverkets publikation "Vägledning Friluftsanordningar".	Spängar förekommer	Spängar bestående av minst två plankor i bredd som bör vara försedda med halkskydd. Omgivande terräng har bärighet.	Spängar förekommer i kombination med djupare omgivande vatten	Spängar bestående av minst två plankor i bredd som kan sakna halkskydd och där omgivande terräng saknar bärighet, t.ex. myrmark och träsk. Anordning typ dragflotte, roddbåt eller enklare hängbro. Vid extrem väderlek i form av omfattande nederbörd eller vårflod kan delar av leden temporärt hamna under vatten. Inträffar detta ska ledstatusen under officiell öppettid varna för högt vattenstånd oavsett graderingsnivå.

Synpunkter eller frågor?

Ta gärna kontakt med:

Johan Engström

070 - 482 62 88

info@ramverkvandring.se

För mer information om projektet:

[Nationellt ramverk för vandringsleder](#) |
[Visit Skåne \(visitskane.com\)](http://visitskane.com)